

BREATHE MONGOLIA
CLEAN AIR COALITION

Challenges associated with air pollution reduction in Mongolia: Governance, trust, and institutional memory

NEACAP National Workshop on Air Quality Management in Mongolia

September 24, 2025
Enkhuun Byambadorj

Vision

A sustainable future with clean air and a healthy climate for all.

Mission

To transform policies and narratives, connect and educate communities, and advance collaborative solutions to clean our air, protect the climate, and champion environmental justice.

What We Do

We create bilingual digital space and set of tools to address the lack of a centralized source for quality information and insight to the current conditions in Mongolia by focusing on:

Education

We educate the public so they can protect themselves and reduce emissions

Community

We build a community of professionals and allies working to reduce air pollution

Watchdog

We monitor policies and decisions to inform the public and to promote accountability

Дэмжигчдийн тоо хүрсэн

2. Хяналт шалгалт явуулах

70,684

хүн зурсан

70,000

гарын үсэг цуглуулах

Дэмжиж гарын үсэг зурах хугацаа дуусч
хаагдсан

1. From a capital to a national issue
2. Institutional governance
improvements and problem ownership
3. Cross-ministerial and sectoral
coordination in policy implementation
4. Stronger monitoring and transparency
mechanisms

Дэмжигчдийн тоо хүрсэн

2. Хяналт шалгалт явуулах

70,684

хүн зурсан

70,000

гарын үсэг цуглуулах

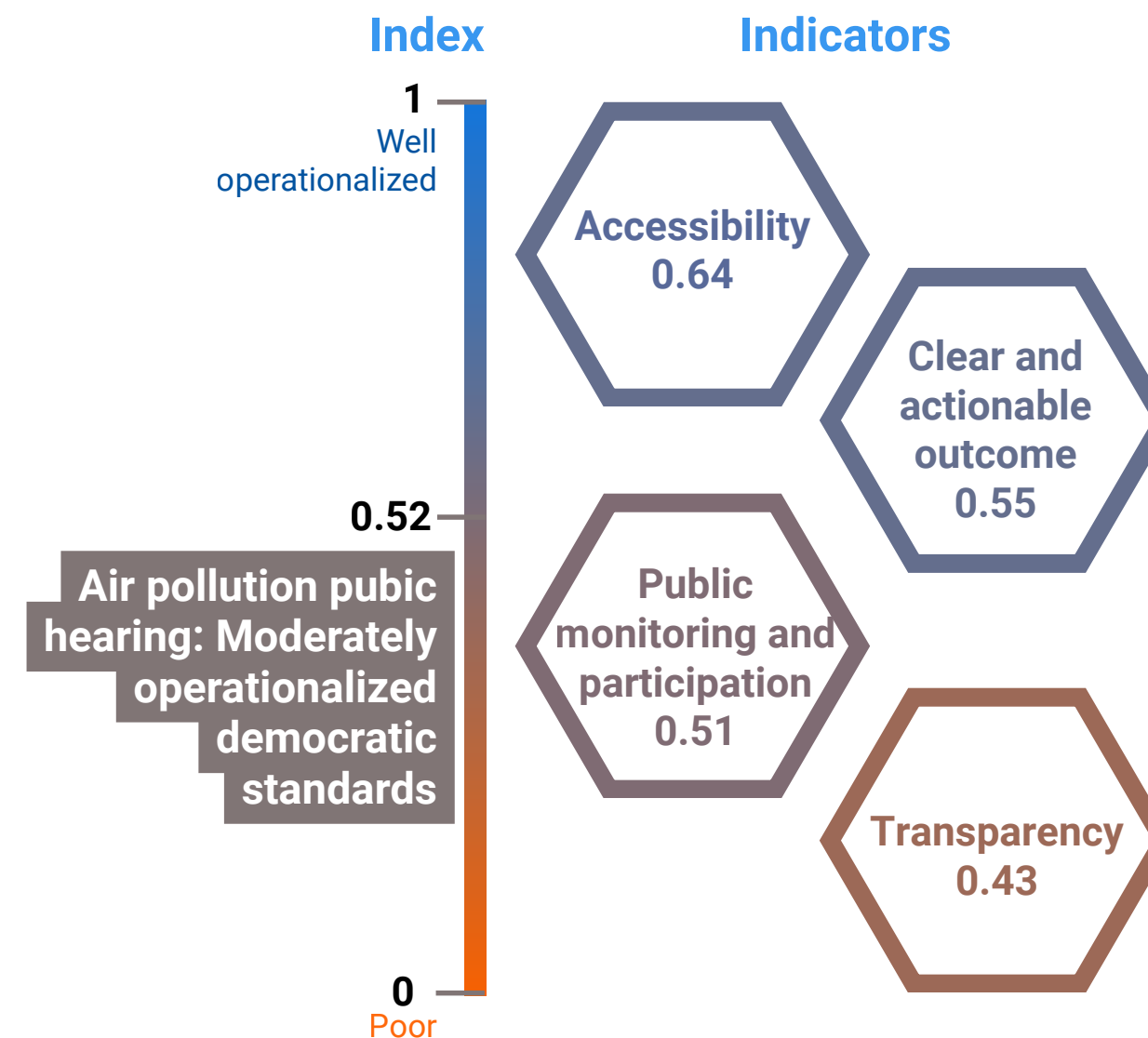
Дэмжиж гарын үсэг зурах хугацаа дуусч
хаагдсан

1. 296 billion tugriks of irregularities were found out of a total of 1.7 trillion tugriks spent since 2008 on air pollution reduction policies
2. Compared to 2017-2021, the number of people experiencing carbon monoxide poisoning doubled
3. Between 2017-2024, 779 people died from carbon monoxide poisoning

BREATHE MONGOLIA
CLEAN AIR COALITION

Framework for evaluating the extent to which a public hearing process operationalized democratic standards

“АГААРЫН БОХИРДЛЫГ
БУУРУУЛАХ ХҮРЭЭНД
УТААНЫ АСУУДЛААРХ
БОДЛОГО, ШИЙДВЭРИЙН
ХЭРЭГЖИЛТИЙН ҮР ДҮН
ШИЙДЭЛ” ЕРӨНХИЙ
ХЯНАЛТЫН СОНСГОЛД
АРДЧИЛЛЫН СТАНДАРТ
ТОГТООХ ИНДЕКС
АШИГЛАН ХИЙСЭН ДҮН
ШИНЖИЛГЭЭ

Lightbody, R., (2024) “Evaluating the Role of Public Hearings within Deliberative Democracy: Operationalising the Democratic Standards as a Framework”, *Journal of Deliberative Democracy* 20(1). doi: <https://doi.org/10.16997/jdd.1454>

МОНГОЛ УЛСЫН ИХ ХУРЛЫН ТОГТООЛ

2025 оны 06 сарын 05 өдөр

Дугаар 53

Төрийн ордон, Улаанбаатар хот

ЗАСГИЙН ГАЗАРТ ЧИГЛЭЛ ӨГӨХ ТУХАЙ

Монгол Улсын Их Хурлын тухай хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.1 дэх хэсэг, Монгол Улсын Их Хурлын чуулганы хуралдааны дэгийн тухай хуулийн 45 дугаар зүйлийн 45.2 дахь хэсэг, Монгол Улсын Их Хурлын хяналт шалгалтын тухай хуулийн 10 дугаар зүйлийн 10.1 дэх хэсгийг үндэслэн Монгол Улсын Их Хурлаас ТОГТООХ нь:

1.“Агаарын бохирдлыг бууруулах зорилтын хүрээнд утааны асуудлаарх бодлого, шийдвэрийн хэрэгжилтийн үр дүн, шийдэл” сэдэвт Монгол Улсын Их Хурлын Ерөнхий хяналтын сонсголыг зохион байгуулсантай холбогдуулан дараах арга хэмжээг авч хэрэгжүүлэхийг Монгол Улсын Засгийн газар /Л.Оюун-Эрдэнэ/-т даалгасугай:

1/Агаар, орчны бохирдлыг бууруулах үндэсний хөтөлбөр 2025 онд дуусаж байгаатай холбогдуулан агаарын бохирдлын эх үүсвэр бүрд жигд анхаарч, салбар, салбар хоорондын оролцоог хангасан агаарын бохирдлыг бууруулах урт, дунд, богино хугацааны цогц төлөвлөгөө болон хэрэгжилтэд хяналт-шинжилгээ, үнэлгээ хийх төлөвлөгөөг хараат бусаар, хөндлөнгийн хяналт хийх иргэд, олон нийт, төрийн бус байгууллагуудын оролцоог ханган боловсруулж, хэрэгжүүлэх;

2/гурван жилийн дотор нийслэл болон төвлөрсөн суурин газрын агаарын чанарыг Монгол Улсын стандартын жилийн дундаж үзүүлэлтэд бүрэн нийцүүлэх буюу PM2.5 тоосонцрыг 25 мкг/м³, PM10 тоосонцрыг 50 мкг/м³, NO² азотын давхар ислийг 40 мкг/м³, SO² хүхэрлэг хийг 20 мкг/м³ хүртэл бууруулах тодорхой зорилт дэвшүүлэн ажиллах;

3/агаарын бохирдлын өндөр эрсдэлтэй бүсийг тодорхойлж, тухайн бүсэд байрлах сургууль, цэцэрлэгийн дотоод орчны агаарын чанарыг тогтмол хянах, дотоод орчны агаарын чанарыг сайжруулах арга хэмжээг орон нутгийн төсвийн хөрөнгөөр санхүүжүүлэх;

4/агаарын бохирдлын өндөр эрсдэлтэй бүс дэх эмзэг бүлгийн хүн амын эрүүл мэндийг хамгаалах, эрсдэлээс сэргийлэх ажлыг нотолгоонд тулгуурлан эрчимжүүлэх арга хэмжээг авч, зорилтот бүлэгт хүрч ажиллах;

5/угаарын хий мэдрэгч төхөөрөмжийг аймаг, нийслэл, сум, дүүргийн гэр хорооллын өрх бүрд байршуулах, тогтмол ажиллагааг хянах, уг мэдрэгч ажилласан тохиолдолд шуурхай арга хэмжээ авах;

6/агаарын бохирдлын талаарх мэдээллийг өдөр тутам олон нийтэд тогтмол мэдээлэх тогтолцоог боловсронгуй болгох, (олон нийтийн радио, телевизийн цаг агаарын мэдээтэй хамтатган Улаанбаатар хот, аймгийн төвүүдийн агаарын бохирдлын хэмжээг мэдээлэх) зорилтот бүлэгт хүргэх мэдээллийн хүртээмжийг нэмэгдүүлэх;

7/угаартаж амь насаа алдсан иргэдийн мэдээллийг нэгтгэн дүн шинжилгээ хийж шалтгааныг тогтоож, нотолгоонд тулгуурлан сэргийлэх арга хэмжээг авч ажиллах, зан үйлийг нь өөрчлөх, эмнэлгийн бэлэн байдлыг ханган ажиллах, ахуйн орчинд угаартсан иргэдэд нөхөн төлбөр олгох эрх зүйн орчныг бүрдүүлэх;

8/гэр болон барилга байгууламжийн дулаан алдагдлыг бууруулах стандарт боловсруулан батлуулж, цахилгаан, дулааны тархмал эх үүсвэрийн технологи нэвтрүүлж байгаа аж ахуйн нэгжүүдийн дунд чөлөөт өрсөлдөөн бий болгох чиглэлээр үе шаттай арга хэмжээг авч хэрэгжүүлэх;

9/нийгмийн эрүүл мэндийг хамгаалах зорилгоор гадаад, дотоод орчны агаарын чанарын болон шахмал түлшний стандартыг шинэчлэх ажлыг нэн даруй зохион байгуулж хэрэгжүүлэх;

10/агаарын бохирдлыг бууруулах, дулаан алдагдлыг багасгах, цахилгаан эрчим хүчний хэмнэлтийг нэмэгдүүлэх чиглэлээр гэр хорооллын өрх, аж ахуйн нэгжид гэр, байшингийн дулаалгын арга хэрэгслүүдийг сурталчлан таниулах, санхүүгийн хямд эх үүсвэр, хөшүүрэг бий болгох замаар яндангийн тоог бууруулах;

11/агаар бохирдуулж байгаа аливаа арга хэмжээ, төсөл, хөтөлбөр, иргэн, аж ахуйн нэгжид төрөөс татаас, урамшуулал олгохгүй байх санхүүгийн механизмыг бүрдүүлэх, төсвийн хөрөнгөөр зуух, яндан, түлш зэрэг агаарын бохирдлын эх үүсвэрийг санхүүжүүлэхгүй байх, чанар, стандартын шаардлага хангасан утаагүй шахмал болон хийн түлшний үйлдвэрлэл, худалдааг хувийн хэвшлийн санаачилгад тулгуурлан зах зээлийн зарчимд нийцүүлэн зохион байгуулах;

12/хатуу түлшний хэрэглээг халах ажлыг зохион байгуулахдаа стандартын шаардлага хангасан дулаалга, цахилгаан халаалт, хий, бусад түлшийг ахуйн орчин нөхцөлд нь эрсдэлийн болон өртөг, үр ашгийн үнэлгээг хийж, иргэд өөрсдөө сонгох эрхтэй байхаар зохицуулах;

1. In connection with the completion of the National Program for Reducing Air and Environmental Pollution in 2025, a **comprehensive long-, medium-, and short-term plan for reducing air pollution... should be developed and implemented with the engagement** of citizens and civil society to conduct independent and external monitoring

МОНГОЛ УЛСЫН ИХ ХУРЛЫН ТОГТООЛ

2025 оны 06 сарын 05 өдөр

Дугаар 53

Төрийн ордон, Улаанбаатар хот

ЗАСГИЙН ГАЗАРТ ЧИГЛЭЛ ӨГӨХ ТУХАЙ

Монгол Улсын Их Хурлын тухай хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.1 дэх хэсэг, Монгол Улсын Их Хурлын чуулганы хуралдааны дэгийн тухай хуулийн 45 дугаар зүйлийн 45.2 дахь хэсэг, Монгол Улсын Их Хурлын хяналт шалгалтын тухай хуулийн 10 дугаар зүйлийн 10.1 дэх хэсгийг үндэслэн Монгол Улсын Их Хурлаас ТОГТООХ нь:

1.“Агаарын бохирдлыг бууруулах зорилтын хүрээнд утааны асуудлаарх бодлого, шийдвэрийн хэрэгжилтийн үр дүн, шийдэл” сэдэвт Монгол Улсын Их Хурлын Ерөнхий хяналтын сонсголыг зохион байгуулсантай холбогдуулан дараах арга хэмжээг авч хэрэгжүүлэхийг Монгол Улсын Засгийн газар /Л.Оюун-Эрдэнэ/-т даалгасугай:

1/Агаар, орчны бохирдлыг бууруулах үндэсний хөтөлбөр 2025 онд дуусаж байгаатай холбогдуулан агаарын бохирдлын эх үүсвэр бүрд жигд анхаарч, салбар, салбар хоорондын оролцоог хангасан агаарын бохирдлыг бууруулах урт, дунд, богино хугацааны цогц төлөвлөгөө болон хэрэгжилтэд хяналт-шинжилгээ, үнэлгээ хийх төлөвлөгөөг хараат бусаар, хөндлөнгийн хяналт хийх иргэд, олон нийт, төрийн бус байгууллагуудын оролцоог ханган боловсруулж, хэрэгжүүлэх;

2/гурван жилийн дотор нийслэл болон төвлөрсөн суурин газрын агаарын чанарыг Монгол Улсын стандартын жилийн дундаж үзүүлэлтэд бүрэн нийцүүлэх буюу PM2.5 тоосонцрыг 25 мкг/м³, PM10 тоосонцрыг 50 мкг/м³, NO² азотын давхар ислийг 40 мкг/м³, SO² хүхэрлэг хийг 20 мкг/м³ хүртэл бууруулах тодорхой зорилт дэвшүүлэн ажиллах;

3/агаарын бохирдлын өндөр эрсдэлтэй бүсийг тодорхойлж, тухайн бүсэд байрлах сургууль, цэцэрлэгийн дотоод орчны агаарын чанарыг тогтмол хянах, дотоод орчны агаарын чанарыг сайжруулах арга хэмжээг орон нутгийн төсвийн хөрөнгөөр санхүүжүүлэх;

4/агаарын бохирдлын өндөр эрсдэлтэй бүс дэх эмзэг бүлгийн хүн амын эрүүл мэндийг хамгаалах, эрсдэлээс сэргийлэх ажлыг нотолгоонд тулгуурлан эрчимжүүлэх арга хэмжээг авч, зорилтот бүлэгт хүрч ажиллах;

5/угаарын хий мэдрэгч төхөөрөмжийг аймаг, нийслэл, сум, дүүргийн гэр хорооллын өрх бүрд байршуулах, тогтмол ажиллагааг хянах, уг мэдрэгч ажилласан тохиолдолд шуурхай арга хэмжээ авах;

6/агаарын бохирдлын талаарх мэдээллийг өдөр тутам олон нийтэд тогтмол мэдээлэх тогтолцоог боловсронгуй болгох, (олон нийтийн радио, телевизийн цаг агаарын мэдээтэй хамтатган Улаанбаатар хот, аймгийн төвүүдийн агаарын бохирдлын хэмжээг мэдээлэх) зорилтот бүлэгт хүргэх мэдээллийн хүртээмжийг нэмэгдүүлэх;

7/угаартаж амь насаа алдсан иргэдийн мэдээллийг нэгтгэн дүн шинжилгээ хийж шалтгааныг тогтоож, нотолгоонд тулгуурлан сэргийлэх арга хэмжээг авч ажиллах, зан үйлийг нь өөрчлөх, эмнэлгийн бэлэн байдлыг ханган ажиллах, ахуйн орчинд угаартсан иргэдэд нөхөн төлбөр олгох эрх зүйн орчныг бүрдүүлэх;

8/гэр болон барилга байгууламжийн дулаан алдагдлыг бууруулах стандарт боловсруулан батлуулж, цахилгаан, дулааны тархмал эх үүсвэрийн технологи нэвтрүүлж байгаа аж ахуйн нэгжүүдийн дунд чөлөөт өрсөлдөөн бий болгох чиглэлээр үе шаттай арга хэмжээг авч хэрэгжүүлэх;

9/нийгмийн эрүүл мэндийг хамгаалах зорилгоор гадаад, дотоод орчны агаарын чанарын болон шахмал түлшний стандартыг шинэчлэх ажлыг нэн даруй зохион байгуулж хэрэгжүүлэх;

10/агаарын бохирдлыг бууруулах, дулаан алдагдлыг багасгах, цахилгаан эрчим хүчний хэмнэлтийг нэмэгдүүлэх чиглэлээр гэр хорооллын өрх, аж ахуйн нэгжид гэр, байшингийн дулаалгын арга хэрэгслүүдийг сурталчлан таниулах, санхүүгийн хямд эх үүсвэр, хөшүүрэг бий болгох замаар яндангийн тоог бууруулах;

11/агаар бохирдуулж байгаа аливаа арга хэмжээ, төсөл, хөтөлбөр, иргэн, аж ахуйн нэгжид төрөөс татаас, урамшуулал олгохгүй байх санхүүгийн механизмыг бүрдүүлэх, төсвийн хөрөнгөөр зуух, яндан, түлш зэрэг агаарын бохирдлын эх үүсвэрийг санхүүжүүлэхгүй байх, чанар, стандартын шаардлага хангасан утаагүй шахмал болон хийн түлшний үйлдвэрлэл, худалдааг хувийн хэвшлийн санаачилгад тулгуурлан зах зээлийн зарчимд нийцүүлэн зохион байгуулах;

12/хатуу түлшний хэрэглээг халах ажлыг зохион байгуулахдаа стандартын шаардлага хангасан дулаалга, цахилгаан халаалт, хий, бусад түлшийг ахуйн орчин нөхцөлд нь эрсдэлийн болон өртөг, үр ашгийн үнэлгээг хийж, иргэд өөрсдөө сонгох эрхтэй байхаар зохицуулах;

1.

In connection with the completion of the National Program for Reducing Air and Environmental Pollution in 2025, a **comprehensive long-, medium-, and short-term plan for reducing air pollution... should be developed and implemented with the engagement** of citizens and civil society to conduct independent and external monitoring
2.

Within three years, fully bring the air quality of the capital and densely populated areas **into line with the annual average of Mongolian standards**

МОНГОЛ УЛСЫН ИХ ХУРЛЫН ТОГТООЛ

2025 оны 06 сарын 05 өдөр

Дугаар 53

Төрийн ордон, Улаанбаатар хот

ЗАСГИЙН ГАЗАРТ ЧИГЛЭЛ ӨГӨХ ТУХАЙ

Монгол Улсын Их Хурлын тухай хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.1 дэх хэсэг, Монгол Улсын Их Хурлын чуулганы хуралдааны дэгийн тухай хуулийн 45 дугаар зүйлийн 45.2 дахь хэсэг, Монгол Улсын Их Хурлын хяналт шалгалтын тухай хуулийн 10 дугаар зүйлийн 10.1 дэх хэсгийг үндэслэн Монгол Улсын Их Хурлаас ТОГТООХ нь:

1."Агаарын бохирдлыг бууруулах зорилтын хүрээнд утааны асуудлаарх бодлого, шийдвэрийн хэрэгжилтийн үр дүн, шийдэл" сэдэвт Монгол Улсын Их Хурлын Ерөнхий хяналтын сонсголыг зохион байгуулсантай холбогдуулан дараах арга хэмжээг авч хэрэгжүүлэхийг Монгол Улсын Засгийн газар /Л.Оюун-Эрдэнэ/-т даалгасугай:

1/Агаар, орчны бохирдлыг бууруулах үндэсний хөтөлбөр 2025 онд дуусаж байгаатай холбогдуулан агаарын бохирдлын эх үүсвэр бүрд жигд анхаарч, салбар, салбар хоорондын оролцоог хангасан агаарын бохирдлыг бууруулах урт, дунд, богино хугацааны цогц төлөвлөгөө болон хэрэгжилтэд хяналт-шинжилгээ, үнэлгээ хийх төлөвлөгөөг хараат бусаар, хөндлөнгийн хяналт хийх иргэд, олон нийт, төрийн бус байгууллагуудын оролцоог ханган боловсруулж, хэрэгжүүлэх;

2/гурван жилийн дотор нийслэл болон төвлөрсөн суурин газрын агаарын чанарыг Монгол Улсын стандартын жилийн дундаж үзүүлэлтэд бүрэн нийцүүлэх буюу PM2.5 тоосонцрыг 25 мкг/м³, PM10 тоосонцрыг 50 мкг/м³, NO² азотын давхар ислийг 40 мкг/м³, SO² хүхэрлэг хийг 20 мкг/м³ хүртэл бууруулах тодорхой зорилт дэвшүүлэн ажиллах;

3/агаарын бохирдлын өндөр эрсдэлтэй бүсийг тодорхойлж, тухайн бүсэд байрлах сургууль, цэцэрлэгийн дотоод орчны агаарын чанарыг тогтмол хянах, дотоод орчны агаарын чанарыг сайжруулах арга хэмжээг орон нутгийн төсвийн хөрөнгөөр санхүүжүүлэх;

4/агаарын бохирдлын өндөр эрсдэлтэй бүс дэх эмзэг бүлгийн хүн амын эрүүл мэндийг хамгаалах, эрсдэлээс сэргийлэх ажлыг нотолгоонд тулгуурлан эрчимжүүлэх арга хэмжээг авч, зорилтот бүлэгт хүрч ажиллах;

5/угаарын хий мэдрэгч төхөөрөмжийг аймаг, нийслэл, сум, дүүргийн гэр хорооллын өрх бүрд байршуулах, тогтмол ажиллагааг хянах, уг мэдрэгч ажилласан тохиолдолд шуурхай арга хэмжээ авах;

6/агаарын бохирдлын талаарх мэдээллийг өдөр тутам олон нийтэд тогтмол мэдээлэх тогтолцоог боловсронгуй болгох, (олон нийтийн радио, телевизийн цаг агаарын мэдээтэй хамтатган Улаанбаатар хот, аймгийн төвүүдийн агаарын бохирдлын хэмжээг мэдээлэх) зорилтот бүлэгт хүргэх мэдээллийн хүртээмжийг нэмэгдүүлэх;

7/угаартаж амь насаа алдсан иргэдийн мэдээллийг нэгтгэн дүн шинжилгээ хийж шалтгааныг тогтоож, нотолгоонд тулгуурлан сэргийлэх арга хэмжээг авч ажиллах, зан үйлийг нь өөрчлөх, эмнэлгийн бэлэн байдлыг ханган ажиллах, ахуйн орчинд угаартсан иргэдэд нөхөн төлбөр олгох эрх зүйн орчныг бүрдүүлэх;

8/гэр болон барилга байгууламжийн дулаан алдагдлыг бууруулах стандарт боловсруулан батлуулж, цахилгаан, дулааны тархмал эх үүсвэрийн технологи нэвтрүүлж байгаа аж ахуйн нэгжүүдийн дунд чөлөөт өрсөлдөөн бий болгох чиглэлээр үе шаттай арга хэмжээг авч хэрэгжүүлэх;

9/нийгмийн эрүүл мэндийг хамгаалах зорилгоор гадаад, дотоод орчны агаарын чанарын болон шахмал түлшний стандартыг шинэчлэх ажлыг нэн даруй зохион байгуулж хэрэгжүүлэх;

10/агаарын бохирдлыг бууруулах, дулаан алдагдлыг багасгах, цахилгаан эрчим хүчний хэмнэлтийг нэмэгдүүлэх чиглэлээр гэр хорооллын өрх, аж ахуйн нэгжид гэр, байшингийн дулаалгын арга хэрэгслүүдийг сурталчлан таниулах, санхүүгийн хямд эх үүсвэр, хөшүүрэг бий болгох замаар яндангийн тоог бууруулах;

11/агаар бохирдуулж байгаа аливаа арга хэмжээ, төсөл, хөтөлбөр, иргэн, аж ахуйн нэгжид төрөөс татаас, урамшуулал олгохгүй байх санхүүгийн механизмыг бүрдүүлэх, төсвийн хөрөнгөөр зуух, яндан, түлш зэрэг агаарын бохирдлын эх үүсвэрийг санхүүжүүлэхгүй байх, чанар, стандартын шаардлага хангасан утаагүй шахмал болон хийн түлшний үйлдвэрлэл, худалдааг хувийн хэвшлийн санаачилгад тулгуурлан зах зээлийн зарчимд нийцүүлэн зохион байгуулах;

12/хатуу түлшний хэрэглээг халах ажлыг зохион байгуулахдаа стандартын шаардлага хангасан дулаалга, цахилгаан халаалт, хий, бусад түлшийг ахуйн орчин нөхцөлд нь эрсдэлийн болон өртөг, үр ашгийн үнэлгээг хийж, иргэд өөрсдөө сонгох эрхтэй байхаар зохицуулах;

1.

In connection with the completion of the National Program for Reducing Air and Environmental Pollution in 2025, a **comprehensive long-, medium-, and short-term plan for reducing air pollution... should be developed and implemented with the engagement** of citizens and civil society to conduct independent and external monitoring

2.

Within three years, fully bring the air quality of the capital and densely populated areas **into line with the annual average of Mongolian standards**

11.

Establish a financial mechanism to prevent the government from providing subsidies or incentives to any measures, projects, programs, citizens, or businesses that pollute the air; **cease financing sources of air pollution** such as stoves, chimneys, and fuel with budget funds

National Program for Reducing Air and Environmental Pollution

№	Шалгуур үзүүлэлт		Нэгж	Суурь түвшин (он)	Зорилтот түвшин (он)		Хэрэгжүүлэх байгууллага
				2016	2019	2025	
1.	Бохирдуулах бодисын бууралт (суурь үзүүлэлт 2016 оны 12 дугаар сарын дундаж)	PM2.5 тоосонцор	мкг/м³	256	190	70	БОАЖЯ, НЗД
		PM10 тоосонцор	мкг/м³	279	210	100	БОАЖЯ, НЗД
		Хүхэрлэг хий (SO₂)	мкг/м³	89	70	50	БОАЖЯ, НЗД
2.	Шөнийн цахилгаан эрчим хүчний хөнгөлөлтөд хамрагдах нөхцөл бүрдсэн гэр хорооллын хэрэглэгч		тоо	110 895	135 000	150 000	ЭХЯ, ЭХЗХ
3.	2.5 кВт-ын чадалтай цахилгаан халаагуураар халаах техникийн боломж бүрдүүлэх өрх		тоо	20 000	110 000	-	ЭХЯ
4.	4 кВт-ын чадалтай цахилгаан халаагуураар халаах техникийн боломж бүрдүүлэх өрх		тоо	3 000	20 000	80 000	ЭХЯ
5.	Цахилгаан эрчим хүчинд шинээр холбогдсон өрх		тоо	-	5 800	-	ЭХЯ
6.	Түүхий нүүрсний хэрэглээг халж, сайжруулсан түлш хэрэглэх өрх		тоо	150	23 000	43 000	НЗД, ЭХЯ

Implementation Plan of the National Program for Reducing Air and Environmental Pollution
Annex to the Minister of Environment’s command No. A/107 of 2017

АГААР, ОРЧНЫ БОХИРДЛЫГ БУУРУУЛАХ ҮНДЭСНИЙ ХӨТӨЛБӨРИЙГ ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ						
Зорилго		Иргэдийн эрүүл, аюулгүй орчинд амьдрах нөхцөлийг хангасан хот, суурин газрыг төлөвлөж, дэд бүтцийн байгууламжийн чанар, хүртээмжийг нэмэгдүүлэн бохирдлын эх үүсвэрийг багасгаж, хүн амд амьдрах орчны зөв дадлыг төлөвшүүлэх замаар агаар, орчны бохирдлыг бууруулж эрүүл, аюулгүй орчныг бүрдүүлэх				
Үр нөлөө (үр нөлөөний шалгуур үзүүлэлт)		Хөтөлбөрийг хэрэгжүүлснээр байгальд ээлтэй инженерийн дэд бүтцийн байгууламжийн чанар, хүртээмжийг сайжруулж, агаар, орчныг бохирдуулагч эх үүсвэрийг багасган дулааны станц, дулааны цахилгаан станцаас бусад хэрэглээнд түүхий нүүрсийг хязгаарлаж, агаар, орчны бохирдлыг 80 хувиар бууруулна.				
№	Үйл ажиллагаа	Бүтээгдэхүүн	Шалгуур үзүүлэлт	Хэрэгжилтийг хариуцах байгууллага	Хамтран хэрэгжүүлэх байгууллага	Хэрэгжих хугацаа
Зорилт 1. Хот төлөвлөлт, байгуулалт, дэд бүтцийг хөгжүүлэх оновчтой бодлого хэрэгжүүлж, орон нутгийг хөгжүүлэх замаар төвлөрлийг сааруулан хот, суурин газрын агаар, орчны чанарыг сайжруулах						
Үйл ажиллагааны чиглэл 1. Хүн амын суурьшлын хөгжлийн ерөнхий төлөвлөгөө боловсруулан хэрэгжүүлж, бүс нутагт үйлдвэрлэл, үйлчилгээ, хөдөө аж ахуйг төрөлжүүлэн хөгжүүлэх замаар нийслэлийн хүн амын төвлөрлийг зогсоох						
1.1.1	Монгол Улсын хүн амын нутагшилт, суурьшлын ерөнхий төсөл болон төслийг хэрэгжүүлэх үйл ажиллагааны төлөвлөгөөг боловсруулж хэрэгжүүлэх	Монгол Улсын хүн амын нутагшилт, суурьшлын хөгжлийн ерөнхий төсөл, түүнийг хэрэгжүүлэх төлөвлөгөө	Хүн амын нутагшилт, суурьшлын ерөнхий төсөл боловсруулж УИХ-аар батлуулсан байна. Түүнийг хэрэгжүүлэх төлөвлөгөө боловсруулж, холбогдох байгууллагаар батлуулсан байна.	БХБЯ	Холбогдох яам, агентлаг, АНЗД	2017-2019
			15 аймгийн хэмжээнд ерөнхий төслийг боловсруулсан байна.	БХБЯ	Холбогдох яам, агентлаг, АНЗД	2018-2021

BREATHE MONGOLIA
CLEAN AIR COALITION

**National Program for Reducing Air and
Environmental Pollution**
Annex to Government Resolution No. 98 of 2017

5 Target areas

1. Urban planning, infrastructural development, decentralization of urban areas, development of local areas.
2. Phase out the use of raw coal, reduce pollutant waste, introduce environmentally friendly technologies.
3. Reduce pollution from motor vehicles
4. Reform the management, regulation, and financing of pollution reduction activities
5. Increase the participation and responsibility of citizens, strengthen capacity for environmental quality monitoring and analysis

25 Indicators

- Baseline figures (2016)
- Intermediate target (2019)
- Final target (2025)
- 33 implementing organization

**Implementation Plan of the National Program for
Reducing Air and Environmental Pollution**
Annex to the Minister of Environment's command
No. A/107 of 2017

5 Target areas

**58 implementation
pathways/directions**

**155 implementation
actions**

**66 implementing
organizations**

BREATHE MONGOLIA
CLEAN AIR COALITION

**National Program for Reducing Air and
Environmental Pollution**
Annex to Government Resolution No. 98 of 2017

**Implementation Plan of the National Program for
Reducing Air and Environmental Pollution**
Annex to the Minister of Environment's command
No. A/107 of 2017

5 Target areas

1. Urban planning, infrastructural development, decentralization of urban areas, development of local areas.
2. Phase out the use of raw coal, reduce pollutant waste, introduce environmentally friendly technologies.
3. Reduce pollution from motor vehicles
4. Reform the management, regulation, and financing of pollution reduction activities
5. Increase the participation and responsibility of citizens, strengthen capacity for environmental quality monitoring and analysis

25 Indicators

- Baseline figures (2016)
- Intermediate target (2019)
- Final target (2025)
- 33 implementing organization

5 Target areas

**58 implementation
pathways/directions**

**155 implementation
actions**

**66 implementing
organizations**

Challenges with air pollution reduction governance and policies

- 1. Lack of coordination and implementation of the National Program for Reducing Air and Environmental Pollution**
 - a. 2021 audit: Due to a lack of monitoring and cross-sectoral coordination in program implementation, 67.8% of planned activities were not implemented
 - b. Annual implementation reports are unpublished
 - c. A large number of institutional changes means that a number of responsible organizations no longer exist or are fundamentally different in structure and arrangement. No institutional memory has been maintained, creating barriers for implementation and monitoring and evaluation
- 2. Lack of trust between government institutions and the public**
 - a. Air quality data is not open and not regularly reported in a way that is accessible for the public
 - b. The responsibility and burden are passed onto local communities who are most exposed
 - c. Public health communication is not carried out in a comprehensive, accessible way
- 3. Haphazard policymaking largely driven by emergency response measures and political cycles**

Recommendations for ways forward

1. Institutional structure and implementation should be insulated from political cycles and influences.
2. The national committee should have the convening power to coordinate.
3. Comprehensive energy transition scenario-based analysis, considering air pollution reduction potential, impact on local and frontline communities, political feasibility, and economic costs.
4. Decision-makers need to have political will and courage to speak out against decisions

BREATHE MONGOLIA
CLEAN AIR COALITION

BREATHE MONGOLIA
CLEAN AIR COALITION

enkhuun@breathemongolia.org
breathemongolia.org
@breathemongolia

BREATHMONGOLIA.ORG